

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Силвия Атанасова Великова

катедра „Методика на езиковото и литературното обучение и литературознание“, Филологически факултет, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

по конкурс за заемане на академична длъжност *доцент*, обявен от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ в ДВ бр. 102/07.12.2021 г. по област на висшето образование 2. *Хуманитарни науки*; професионално направление 2.1. *Филология (Германски езици – Съвременен немски език)*

Становището е изготвено въз основа Заповед № РД-16-011/01.02.2022 г. на Ректора на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Единствен кандидат в обявения конкурс е гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова, щатен преподавател в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, Факултет по хуманитарни науки, катедра „Германистика“. Представените от гл. ас. Илиязова документи съответстват на изискванията в Правилника на ШУ и ЗРАСРБ. През 2006 г. д-р Айля Илиязова завършва Шуменския университет като магистър по немска филология с професионална квалификация *преподавател по немски език и литература в СОУ*. През 2014 г. придобива образователната и научна степен *доктор* в професионално направление *Филология (Германски езици – Съвременен немски език)* към катедра „Немска филология и ЧЕО“, Факултет по хуманитарни науки, ШУ. Дисертационният труд на кандидатката е на тема *Ценностни ориентации в немската и българската фразеология*. Методологичната основа на изследването е „синхронен ономасиологичен анализ“ на базата на компаративно проучане на немски и български фразеологизми, разкриващи определени ценностни ориентации,

характерни за немскоезичната и за българската културни общности (Илиязова 2019: 6).

Д-р Илиязова е участвала в 18 квалификационни форми за повишаване на преподавателската квалификация и усвояване на нови методи на преподаване. Впечатлява работата на кандидатката по проекти – 3 национални и 7 университетски проекта, а свидетелство за научната ѝ активност са участията ѝ в 3 международни и 8 национални конференции, семинари и работни групи, в годишни конференции на *Съюза на германистите в България* и на *Дружеството на преподавателите по немски език в България*. Академичната и професионална ангажираност на д-р Илиязова се реализира чрез нейното членство в *Съюза на германистите в България* и в *Дружеството на преподавателите по немски език в България*. Освен това кандидатката активно участва в административната и организационната дейност в ШУ: от 2020 година като член на ОС на ФХН; от 2020 година като член на *Комисията по присъждане, признаване и трансфер на кредити към ФХН* за специалностите *Приложна германистика* и *Приложна лингвистика*; от 2021 година като член на *Комисията за проверка на спазеността на нормативни изисквания и решения на Методическия съвет при организирането и реализирането на практическата подготовка на студентите с педагогически профил*.

В конкурса за доцент гл. ас. д-р Илиязова участва с основен хабилитационен труд на тема *Различният хоризонт. Немският когнитивно-лингвистичен модел*, публикуван от УИ „Епископ Константин Преславски“ през 2021 г. Научен редактор на представената монография е проф. д-р Димитър Попов, а трудът е рецензиран от проф. д.ф.н. Снежана Бойчева и доц. д-р Даниела Кирова. Изследването впечатлява с интердисциплинарния си характер. За доказване на работната си хипотеза авторката привлича теории и когнитивни модели от спектъра на следните дисциплинарни области – когнитивна лингвистика, лингвистична прагматика

(прагмалингвистика), лексикология, семасиология, комуникативно-когнитивна прагматика и когнитивна психология. В изследването си д-р Илиязова убедително доказва своята работна хипотеза, а именно, че в немскоезичното културно пространство „хората са склонни да вярват, че те мислят преди всичко рационално и тази тяхна склонност намира езиково проявление в лексикални единици, при употребата на които се кодират когнитивни ориентири с комуникативна цел. По тази причина в лексикалната система на езика преобладават лексикални репрезентации, чиито семантични признаци оформят профила на характеристиката *рационалност* (на мисленето), докато тези, чиито семантични маркери насочват към характеристиката *интуитивност* (на мисленето), са по-малко на брой (обект на изследване са и синонимните отношения)“ (Илиязова 2021: 131). Също така в съпоставителен лексикално-семантичен план се проследяват и еквивалентни отношения в системата и структурата на българския език. Монографията безспорно представлява значимо изследване, с приноси в областта на лингвистиката, културологията, психолингвистиката и чуждоезиковото обучение.

Научната продукция на гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова включва и монографичния труд *Ценностни ориентации в немската и българската фразеология* (Шумен: УИ „Епископ Константин Преславски“, 2019, 275 с.), публикуван на базата на нейната докторска дисертация. Свидетелство за задълбочената и последователна научна работа на кандидатката са приложените по конкурса 11 статии и 1 студия. Те са обособени в три тематични направления: език и мислене, комуникативна и когнитивна прагматика, чуждоезиково обучение. В тези области са съсредоточени и научните приноси на д-р Илиязова.

Основният хабилитационен труд, предложен по конкурса, би могъл да послужи за отправна точка за бъдещи изследвания в областта на лингвокултурологията и контрастивните изследвания на лексикално-

концептуални структури в немския и българския език. Очевидна е и приложимостта на изследването в теорията и практиката на чуждоезиковото обучение.

В своята студия *Лингвистична интелигентност и лексикални езикови обекти в дискусията в немскоезична академична среда* д-р Илиязова разкрива от когнитивна перспектива някои лексикално-семантични проекции на избрани лексикални единици в немския език като част от структурата на изразни средства в дискусията като форма на устното общуване.

В статиите се маркират и се проследяват важни изследователски линии – анализ на трансформации на концепта *сътрудничество* в немския когнитивно-лингвистичен континуум; извеждане на продуктивен модел за реализиране на *креативния потенциал* на хората; анализ на понятието *интелектуална рефлексия* в динамиката на комуникативната среда; изследване на проблема за *самообучението* като признак на интелектуална човешка дейност; представяне на особеностите на *груповата активност* в хода на *игровия процес* и ефективността от съвместната работа в динамична игрова среда; извеждане на педагогически концепции за *ученето в сътрудничество в дигитална среда*.

Доказателство за приносния характер на трудовете на кандидатката е цитирането им в научни издания (10 след придобиването на ОНС *доктор*, от които 1 в чужбина).

От приложената документация по конкурса е видно, че д-р Илиязова притежава необходимия преподавателски опит за придобиване на академичната длъжност *доцент*. Водените от нея лекционни курсове и упражнения в ОКС *бакалавър* и в ОКС *магистър* са по дисциплините *Ключови компетентности в академичната сфера*, *Практически немски език*; *Методика на ранното чуждоезиково обучение*; *Хоспитиране*; *Текуща педагогическа практика*; *Преддипломна педагогическа практика*.

Като се имат предвид изтъкнатите факти и обстоятелства, убедено предлагам на уважаемото научно жури на гл. ас. д-р Айля Реджеб Илиязова да бъде присъдена академична длъжност *доцент* в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“, по област на висшето образование 2. *Хуманитарни науки*, професионално направление 2.1. *Филология (Германски езици – Съвременен немски език)*.

12 март 2022 г.

гр. Велико Търново

(доц. д-р Силвия Великова)